

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

A Szentkút környéke

Utoljára módosítva: 2013-11-09 06:32:09

Megye: Vas

Községhatár: Gencsapáti

A terület kiterjedése: ____ hektár

Védetté nyilvánítás év: 2013

GPS koordináták: EOY.: 463218; 217937

Felmérést végző személy(ek) neve: Gyöngyössy Péter

E-mail címe(k): kerekerdo@invitel.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A Szentkút Gencsapáti határában a lakott területtől nyugatra elterülő dombosor alatt található. Ez egy vallási kegyhely és zarándokhely. Lényegében egy forrás, amelynek több csodatélt tulajdonítanak. A forrás fölött ma egy kápolna található, mellette stációk, kálvária, és lourdes-i barlang. A területet több nagy méretű hársfa borítja. Gencsapáti Szombathellyel északról határos csaknem vele összeépült település. A védett terület a falu főutcája felől közelíthető meg. Ha Szombathely felől érkezünk a falu fő utcáján (Hunyady út) egészen addig haladunk, míg meg nem látjuk a balra (nyugat felé) mutató "Szentkút" feliratú táblát. Egy darabig a Gyöngyös úton házak között vezet az út, majd a "Szentkút út"-ban folytatódik, dísznövénykertészeti földparcellák között. A dombosor alatt jobbra (északra) fordul az út s itt zártkerti szőlők gyümölcsösök alatt halad egészen a Szentkútig.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A Gencsapáti nyugati határában áll a környék kedvelt zárandokhelye a Szentkút. 1756-ban gróf Batthyány József pozsonyi prépost egyházlátogatást végzett Gencsapátiban. A látogatás alkalmával felvett jegyzőkönyv részletesen beszél a Szentkútról. Eszerint a gencsi határ nyugati részén, egy domb oldalán bővizű forrás található. Török Mihály és László Katalin hálából kápolnát építettek a forrás fölé, annak emlékére, hogy világtalan gyermekük szemei a forrás vizétől megnyíltak. A kápolnát a Fájdalmas Szűz tiszteletére szentelték fel. A kápolna mellé hamarosan három keresztfából álló Kálváriát is építettek. 1906-ban a forrás, illetve a kápolna köré 14 kisebb stációs kápolna épült Jézus szenvedésének egyes jeleneteit ábrázoló szoborcsoportokkal. Ebben az időben kapott a kápolna egy fájdalmas Szűzanyát ábrázoló szobrot a karmelita nővérektől. 1936-ban Hosszú István és neje váratlanul elhunyt kislányuk emlékére egy lourdes-i barlangot építtetett és ajándékozott a Szentkútnak. Évente kétszer, a szent kereszt megtalálásának (május 3.) és a szent kereszt felmagasztalásának (szeptember 14.) napját követő vasárnapon nagy számban keresik fel a környező plébániák hívei is. Régi hagyomány, hogy húsvét hajnalán a gencsi hívek -a bibliai jámbor asszonyok példáját követve- a Szentkútnál adják meg a tiszteletet a feltámadt Üdvözítőnek. 1986-87-ben a Szentkút épületeit felújították. A kápolna mellett, a kálvária mögött és körben a stációk között hársak (kislevelű és ezüst hársak) állnak. Köztük vannak méretes 100-120 éves példányok is. A legöregebbek a domboldalban a terület nyugati peremén álló fák. Akad néhány hegyi és korai juhar is. A terület gondozott, a zárandokok és rendezvények kiszolgálása a fő funkciója. A dombsor mozaikos földhasználati mintázata (kis szőlő és gyümölcsös parcellák, kertek, apró "pincék") összességében változatos élőhelyet alkotnak a Szentkút méretes hársfaszigetével. Felhasznált források: 1.) Gencsapáti Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2013. (III.22.) sz. önkormányzati rendelete 2.) www.gencsapati.hu

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

% Erdő

% Gyep

% Cserjés

% Vizes terület

100 % Egyéb

Kápolna körüli parkosított terület

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

P6: park

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus: látogatás, átjárás, vallásos rendezvények lebonyolítása;

Jellemzőik, intenzitás: Alkalmanként intenzíven használt, rendszeresen gondozott terület

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Őrzés, Kaszálás,

Egyéb típus: parkfenntartói munkák, fűnyírás, fák nyesése, falevelek összegereblyézése

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Nem

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védelem, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védelemmel jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadettető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámmal kell megadni)

Szártalan kankalin (*Primula vulgaris*): néhány tő

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Éti csiga (*Helix pomatia*) Zöld varangy (*Bufo viridis*) Erdei béka (*Rana dalmatina*) Fürge gyík (*Lacerta agilis*) Karvaly (*Accipiter nisus*) Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) Zöld küllő (*Picus viridis*) Nyaktekerecs (*Jynx torquilla*) Énekes rigó (*Turdus philomelos*) Fekete rigó (*Turdus merula*) Házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*) Vörösbecg (*Erithacus rubecula*) Erdei pinty (*Fringilla coelebs*) Zöldike (*Carduelis chloris*) Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*) Széncinege (*Parus major*) Barátcinege (*Parus palustris*) Csicsörke (*Serinus serinus*) Barátposzáta (*Sylvia atricapilla*) Csilpcsalpfűzike (*Phylloscopus collybita*) Csuszka (*Sitta europaea*) Mókusz (*Sciurus vulgaris*) Vakond (*Talpa europaea*) stb

5. Egyéb észrevétel

Felhasznált források: 1.) Gencsapáti Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2013. (III.22.) sz. önkormányzati rendelete 2.) www.gencsapati.hu Felhasznált térképi források: 1.) www.vasteir.hu (Vas Megyei Térinformatikai Rendszer) 2.) <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/> (Nyilvános interaktív erdőterkép a NEBIH honlapján)